

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת במדבר

תורה

מעלת בני"י ובפרט בני התורה שנספרו מפני חשיבותן:

במדבר פרק א (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּאַוֹזֵד לְזוֹדֵשׁ הַשְּׁנִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִי לְצֵאתֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: (ב) שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפּוֹתֵם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר שְׂמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתָּם: (ג) מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יִשָּׂא עֶבֶד בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְעִבְיָתָם אֲתָה וְאַהֲרֹן: ופרש"י לגולגלתם ע"י שקלים.

במדבר פרק א (מוזז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (בט) אַךְ אֵת מִטָּה לְוִי לֹא תִפְקְדוּ וְאֵת רֹאשֵׁם לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: במדבר פרק ג (יד) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי לֵאמֹר: (טו) פִּקְדוּ אֵת בְּנֵי לְוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפּוֹתֵם כָּל זָכָר מִבֶּן זוֹדֵשׁ וּמַעְלָה תִפְקְדוּם: (טז) וַיִּפְקְדוּ אֹתָם מֹשֶׁה עַל פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה:

ופרש"י במדבר פרק ג פסוק טז על פי ה', אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא היאך אני נכנס לבתי כולם ולתוך אהליהם לדעת מניין יונקיהם. אמר לו הקדוש ברוך הוא עשה אתה את שלך ואני אעשה את שלי. הלך משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאת מן האהל ואומרת כך וכך תינקות יש באהל זה, לכך נאמר על פי ה':

שאלות:

- (א) יש לשאול מדוע נעשו שני ספירות כלל ישראל לבד ושבת לוי לבד?
- (ב) ועוד מהו לשון שאו ולא כתב סיפרו או תמנו? (הכלי יקר וכן הקשה הבא"ח).
- (ג) ועוד יותר יש להקשות הרי שבת לוי אינו בתוכן וכיצד כותב "כל" כאשר בהמשך מבואר שאין הכונה להכל?
- (ד) מדוע הקב"ה מצוה לספור את בני"י ואיזו מעלה יש בדבר?
- (ה) מדוע ספירת בני"י נעשית ע"י שקלים ואילו ספירת שבת הלוי נעשית בספירה אישית ע"י הקב"ה בלא שקלים?
- (ו) מדוע בני"י נספרו רק מבין עשרים ומעלה ואילו בני לוי מבין חודש?

דבר שבמנין אפילו באלף אינו בטל:

והנראה שהתורה באה ללמדנו מעלת כל אדם מבני"י, והוא עפ"י המבואר ביו"ד בהלכות תערובות שדבר שבמנין אפילו באלף אינו בטל, וענינו של דבר שכל דבר אשר האדם סופרו פירושו של דבר שיש לו חשיבות בעיני האדם לכל יחיד ויחיד וכיון שהוא חשוב אינו מתבטל. אבל דבר שאין חשיבות לכל יחידה אינו נספר, כך הדבר שהקב"ה מלמדנו כמה חביב האדם שנברא בצלם אלוקים כמאמר התנא באבות ושיש חשיבות לכל אדם באשר הוא. וכדברי הרמב"ם אשר כתב מדוע הקב"ה ברא את אדה"ר יחידי ולא כמה אחדים? אלא ללמדנו שכל יחיד נחשב כעולם שלם והמקימו כאילו קיים עולם מלא וח"ו ההורגו כאילו החריב עולם שלם. ובזה מובן היטב לשון שאו וגם כל עדת ישראל, שהכוונה מלשון נשא הערכה וחשיבות לכל אחד מבני"י ולא משנה באיזו דרגה הוא נמצא יש לו חשיבות בפני עצמו ושיש לרומם כל אחד מבני"י כיון שאי אפשר לדעת דרגתו של כל אדם לפי מצבו מה הוא, ואדרבא מבואר בגמרא שעליונים למטה ותחתונים למעלה כי האדם יראה לעין והי"ת יראה ללבב.

אדם מונה את החשוב אצלו:

אולם חשיבות החפצים תלוי באדם לפי מצבו יש אדם שאצלו כל אגורה יש לה חשיבות וסופר כל אגורה, ויש שרק שקל מוכן לספור ופחות מזה אינו מתייחס, ויש רק עשרה שקלים ויש מאות ויש אלפים והכל תלוי במצבו של האדם, כי עשיר גדול העוסק במליונים וק"ו במיליארדים לא יתכן שיתיחס לשקלים. ובזה נבין ההבדל בין בני"י לשבת לוי, שברור ששבת לוי המקודש יותר יש לו חשיבות יותר, ולכן את בני"י נספרו ע"י שקלים וע"י משה רבינו, אבל שבת לוי נספרו ע"י הקב"ה בעצמו בלי שקלים מפני חשיבותם היתרה מאחר והן הם לומדי התורה והמורי דרך ומנהיגי בני"י, אשר יש להם חשיבות מיוחדת אפילו כלפי הקב"ה.

מעלת הבני תורה:

והסבר הדבר על פי דברי הרמב"ם שבזה"ז מעלת הבני תורה ומורי הוראה כשבת לוי וחשיבותם יתירה כיון שהם המורי דרך ומנהיגי בני"י. ולפי"ז כל אדם מישראל יכול לרומם את מעלתו וחשיבותו כשבת לוי אך הדבר תלוי בו במה שיעסוק בתורה ויעלה ויתעלה במעלות התורה. וז"ל הרמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יג הלכה יב: ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביתוה עם אחיו מפני שהובדל לעבוד את י"י לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים שנאמר יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין ולא זוכיין לעצמן בכח

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

גופן, **אלא הם חיל השם** שנאמר ברכך י"י חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם שנאמר אני חלקך ונחלתך. **והוסיף בהלכה יג:** ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני יי לשרתו ולעובדו לדעה את יי והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם **הרי זה נתקדש קדש קדשים** ויהיה י"י חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים, הרי דוד ע"ה אומר י"י מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי **עכ"ל**. **מלמדנו הרמב"ם** מדוע שבט לוי לא קיבל נחלה כיתר בני"י, אין הדבר אלא מפני מעלתן שהקב"ה הוא נחלתן בהיותם צבא הקב"ה וחיליו אשר יעודם ללמוד וללמד ולהורות לכלל ישראל, ולכן הובדלו מכלל ישראל עד שאינם יוצאים למלחמה כיתר בני"י למרות שבני"י נצרכו להלחם ולכבוש את הארץ, שבט לוי בהיותו חייליו של הקב"ה פטורים מכך כיון שיש להם תפקיד נעלה יותר. זאת ועוד מוסיף הרמב"ם שאין הדבר נחלת שבט לוי בלבד אלא כל אדם שהשכיל להבין תכליתו בעולמו ורצה להיות מצבא הקב"ה ולשבת ללמוד וללמד נכלל בשבט לוי, ויתירה מכך הופך להיות בגדר "קדש קודשים" והשי"ת חלקו ונחלתו.

גדר לומד התורה קדש קודשים:

ומי יראה תוארים אלה ולא יחשק ליבו להיות מחייליו של הקב"ה ולקבל תואר "קדש קודשים", הבא נתאר לעצמנו שגדול הדור מצלצל לטלפון של איזה בחור ישיבה או אברך ומבקש לשוחח עם קדש הקודשים, לא יבינו בבית אל מי כונתו וק"ו אותו תלמיד או אותו אברך לא יבין מה לו ולגדול הדור ומהיכן המציא עליו תואר גדול כזה אין אלא טעות, אך כאשר ישוחח איתו יאמר לו כך הרמב"ם מגדיר כל בן תורה היושב ועוסק בתורה ומי לנו גדול מהרמב"ם שנותן תואר זה לכל מי שחשקה נפשו בתורה להיות חייל לקב"ה.

לומד תורה פטור מהצבא:

ולצערנו בימינו שקמו אנשים שרחוקים מתורה ומהבנה מהיא ערכה של תורה, ושכחו את ההסטוריה של עם ישראל, ולכן תמהים מדוע בני הישיבות אינם הולכים לצבא בכדי שיהיה שיוון בנטל, ולא ראו ולא שמעו על דברי הרמב"ם אשר נחשב בעיני כל העולם לגדול החכמים והרופאים ומפיו יוצאים דברים אלו שכל בן תורה כחייל הקב"ה אינו שייך לצבא ולמלחמה כי כך היה מאז ההוסדו לעם ישראל זו הייתה ההנהגה והדבר היה מובן לכל כי לומדי התורה הינם עמודי התווך של כלל ישראל וכי הם חייליו של הקב"ה ותפקידם חשוב יותר מלהשתתף בצבא עם כלל ישראל. **ויותר מכך יש להוסיף שאפילו פרעה מלך מצרים** אשר מלך על כל העולם ידע והכיר בזה ששבט לוי לומד תורה ואי אפשר לשעבד אותו ולא כפה עליהם את הגיוס לצבא המלך, ועד היום בכל מדינות העולם יודעים ומכירים אומות העולם בהבנה את היהודים שאינם יכולים לשרת בצבא מפני מגבלות יהדותם ורק מי שמרצונו הולך, ואין התקוממות כזו אלא בארץ ישראל רח"ל והדבר נובע מחוסר הכרת ערכן של בני התורה כמו שכתב הרמב"ם.

הסבר מדוע נספרו בני לוי בנפרד:

אחר הדברים האלה מובן הטיב מדוע שבט לוי נספרו בפני עצמן ואף גם זאת נספרו מגיל חודש ומעלה, והקב"ה בכבודו ובעצמו ספר אותם כיון שהן חבבים אצל הקב"ה יותר מכלל ישראל ויש ערך אפילו לתינוק ובלבד שעומד להיות חייל הקב"ה, ומזה ילמד כל בן תורה עד כמה ערכו גדול בעיני הקב"ה ועי"ז יתחזק בלימוד התורה שאין גדול ממנה.

ובזה יובן דברי השו"ע מדוע פרשת במדבר לפני עצרת:

כתב השולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש חודש סימן תכח סעיף ד ולעולם קורין פרשת במדבר סיני קודם עצרת, וכו'. **וכתב בביאור הלכה סימן תכח ד"ה** ולעולם קורין וכו' כדי לעשות הפסק בין הקללות למתן תורה. **אולם לדברנו** הנ"ל יובן היטב עוד טעם מדוע לעולם יקראו פרשת במדבר לפני עצרת, כיון שמכאן אנו לומדים על ערכו של הבן תורה וכל לומד תורה ועד כמה הוא חביב לפני הקב"ה ונמצא שפרשה זו היא הכנה לקבלת התורה.

יום מתן תורה יום הדין של בני התורה:

ולכן ערב חג מתן תורה אשר בו כל לומד תורה נקבע גורלו ללימודו והשגתו במשך כל השנה אין ספק שעליו להתחזק ולנצל היום הגדול והנורא שהוא יום מתן תורה ולנצל אותו עד כמה שידו מגעת ולפום צערא אגרא ויה"ר שנזכה כולנו לקבלת התורה בשמחה ובששון ובטוב לבב כל הימים אנו זורענו וזרע זרענו שלא ימוש דברי התורה מפינו אמן.

בידידות ואהבה

מרדכי מלכא